

ÖZET

BÜYÜK MENDERES NEHRİ'NİN FARKLI BÖLGELERİNDEN (KOÇARLI VE UMURLU) YAKALANAN BALIKLAR ÜZERİNE (*Carassius gibelio*) (CYPRINIFORMES, CRYPRINIDAE) (BLOCH, 1782) KİRLİLİĞİN ETKİSİ: HİSTOPATOLOJİK BİR ÇALIŞMA

Yasemin ADALI

Yüksek Lisans Tezi, Biyoloji Anabilim Dalı
Tez Danışmanı: Doç. Dr. Yücel BAŞIMOĞLU
2015, 83 sayfa

İnsanlığın gelecekteki yaşam kalitesini belirleyecek en önemli faktörlerden biri olan çevre kirliliği kapsamındaki su kirliliği her geçen gün daha da önem kazanmaktadır. Su, atıklar için bir alıcı ve uzaklaştırıcı olarak kullanıldığından, ekosistemde hava ve toprağa kıyasla daha fazla kirlenmeye uğramaktadır. Su kirliliğine etki eden ana unsur sanayileşme, kentleşme, nüfus artışı, tarımsal mücadele ilaçları ve kimyasal gübrelerdir. İnsan sayısının artması ve sanayileşme ile birlikte Büyük Menderes Nehri ve yan kolları üzerindeki su kalitesi değerlerinde kirlilik yönünden artış olduğu düşünülmektedir. Bu çalışmada Büyük Menderes Nehri'ndeki kirliliğin balıklar üzerine etkilerinin histopatolojik yönden incelenmesi amaçlanmıştır.

Büyük Menderes Nehri'nin iki farklı bölgesinden (Koçarlı ve Umurlu) yakalanan balıklardan (*Carassius gibelio*) (her lokalite için n=10) alınan solungaç, kas, barsak ve karaciğer dokusu örnekleri histolojik preparasyon işlemlerinden (fiksasyon, dehidrasyon, bloklama, kesit alma, boyama) geçirildikten sonra elde edilen preparatlar ışık mikroskop düzeyinde değerlendirilmiştir. Ayrıca araştırma içerisinde sözü geçen bölgelerden yüzey suyu örnekleri alınmış ve su analizi yapılmıştır.

İnceleme ve değerlendirmeler sonucunda *C. gibelio*'nun solungaç, kas, barsak ve karaciğer dokularında dönüşümsüz histopatolojik değişimlerin olduğu belirlenmiştir. Yapılan su analizi sonuçları ise bulguları desteklemiştir. Pek çok nedene bağlı olarak ortaya çıkan su kirliliğinin çevreye, insan sağlığına ve ekonomiye olan etkileri göz önüne alındığında, alınacak önlemlerin belirlenmesine katkı sağlaması bakımından çalışmanın sonuçları büyük önem taşımaktadır.

Anahtar Kelimeler: Büyük Menderes Nehri, *Carassius gibelio*, histopatoloji, su kirliliği